

Sygn. akt III AUa 242/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)
Sędziowie:	SSA Ewa Cyran SSA Marek Borkiewicz
Protokolant:	st.sekr.sądowy Alicja Karkut

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2012 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **J. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o składki

na skutek apelacji wnioskodawcy J. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu

z dnia 10 listopada 2011 r. sygn. akt VIII U 1554/11

z m i e n i a zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym od 1 kwietnia 2009r. do 31 marca 2010r. nie podwyższa się o 50%.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z dnia 27 kwietnia 2011r. stwierdził, że stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek J. S. PHU (...) w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2009r. do 31 marca 2010r. podwyższa się o 50%.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył J. S. wnosząc o uchylenie zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 10 listopada 2011r. oddalił odwołanie.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia:

J. S. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...). Płatnik składek został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych od dnia 31 grudnia 1998r.

W okresie rozliczeniowym od 1 kwietnia 2008r. do 31 marca 2009r. płatnika składek obowiązywała stopa składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,84% -ustalona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ w poprzednich 3 kolejnych latach kalendarzowych odwołujący przekazywał informacje ZUS IWA.

W 2008r. J. S. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej PHU (...) zgłaszał do ubezpieczenia wypadkowego poniżej 9 osób.

H. C. zatrudniona na stanowisku dyrektora w firmie odwołującego, w dniu 14 maja 2009r. przekazała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych drogą elektroniczną deklarację rozliczeniową płatnika składek PHU (...) –ZUS DRA za miesiąc kwiecień 2009r. z ustaloną stopą procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,84%.

Wynagrodzenie w firmie odwołującego jest wypłacane „z dołu” do dnia 10 każdego miesiąca i tak wynagrodzenie za marzec 2009r. wypłacono w kwietniu 2009r., a za kwiecień 2009r. wypłacono do 10 maja 2009r.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że stanowisko odwołującego, iż prawidłowo ustalił liczbę ubezpieczonych, gdyż deklaracje dotyczyły okresu do 31 marca 2009r. czyli wynagrodzenia za pracę wykonywaną w marcu 2009r., a wypłaconego w kwietniu 2009r., jest pozbawione słuszności.

Sąd powołał treść art. 34 ust.1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009r. Nr 167 poz.1322), który stanowi, że jeżeli płatnik składek nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane, o których mowa w art.31, co spowoduje zniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Zdaniem Sądu przepis ten stosuje się odpowiednio do płatników składek, którzy nieprawidłowo ustalili liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności.

Sąd Okręgowy wskazując na regulację zawartą w art. 28 ust.1 i 3 ustawy oraz podnosząc, że płatnik składek w 2008r. zgłosił do ubezpieczenia wypadkowego poniżej 9 osób, uznał, że dla płatnika składek zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych stopa procentowa składki wynosi od 1 kwietnia 2009r.-1,67%. Tym samym składając deklarację ZUS DRA za kwiecień 2009r. odwołujący obowiązany był ustalić stopę procentową w tej wysokości. Nie ma znaczenia, że deklaracja złożona w kwietniu dotyczyła wynagrodzenia za pracę wykonywaną w marcu 2009r.

W ocenie Sadu, skoro odwołujący w deklaracji rozliczeniowej za kwiecień 2009r. ustalił stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości, która obowiązywała go w poprzednim okresie rozliczeniowym, to tym samym odwołujący nieprawidłowo ustalił liczbę ubezpieczonych, a to z kolei spowodowało zniżenie stopy procentowej składki.

Zdaniem Sądu zachowanie odwołującego wynikało z błędnej interpretacji przepisu art. 27 w związku z art.2 pkt 8 ustawy wypadkowej, jednakże płatnik składek obowiązany jest znać i prawidłowo stosować przepisy prawa i nie może powoływać się na ich własną nieprawidłową interpretację. Tym samym zachowanie odwołującego Sąd uznał za zawinione.

Z tych powodów Sąd oddalił odwołanie uznając je za bezpodstawne.

Apelację od wyroku złożył pełnomocnik odwołującego zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

I. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia polegający na:

- nieprawidłowym przyjęciu, że powód w dokumentach rozliczeniowych złożonych w ZUS oznaczonych za miesiąc 04/2009 nieprawidłowo wykazał stopę procentową w wysokości 0,84%,

- przyjęcie, że powód nieprawidłowo ustalił liczbę ubezpieczonych,

II. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez uznanie, iż organ rentowy prawidłowo zastosował art.34 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z 2002r. w zw. z art.34 ust.3 niniejszej ustawy poprzez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki do zastosowania treści niniejszych przepisów .

Wskazując na powyższe zarzuty wniósł o:

- 1) zmianę wyroku poprzez uchylenie decyzji ZUS w zakresie podwyższenia o 50% stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe powoda w roku składkowym w okresie od 1 kwietnia 2009r. do 31 marca 2010r.,
- 2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie
- 3) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie do ponownego rozpoznania celem rozpoznania istoty sprawy oraz kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelację należy uznać za uzasadnioną.

Stan faktyczny w rozpoznawanej sprawie nie jest sporny. Wynika z niego, że płatnik składek J. S. w deklaracji ZUS DRA za miesiąc kwiecień 2009r. błędnie wskazał stopę procentową składek na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 0,84% obowiązującej w roku składkowym 1.04.2008r.-31.03.2009r.

Powyższa nieprawidłowość została spowodowana nieprawidłową interpretacją przez odwołującego art.2 pkt 8 w zw. z art. 27 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. 2009.167.1322). w myśl którego "rok składkowy" to okres obowiązywania stopy procentowej składek na ubezpieczenie wypadkowe należnych za okres od dnia 1 kwietnia danego roku do dnia 31 marca następnego roku.

Przyczyny błędnego wskazania stopy procentowej za nowy rok składkowy wyjaśniła świadek H. C.. Zeznania te słusznie Sąd I instancji uznał za wiarygodne. Korelują one także z zeznaniami świadka W. S.- pracownika pozwanego, złożonymi przed Sądem Apelacyjnym, która potwierdziła, że błąd w deklaracji za kwiecień 2009r. wyniknął, w jej ocenie, z braku wiedzy o sposobie obliczenia stopy procentowej dla płatnika zatrudniającego poniżej 10 osób, a nie chęci świadomego wprowadzenia w błąd organu rentowego. Świadczy o tym fakt, że płatnik podawał prawidłową ilość pracowników (poza błędem w 01/08) a deklarację za maj 2009r. sporządził zgodnie z obowiązującymi przepisami (k.92 akt).

Sankcja zastosowana w zaskarżonej decyzji wynika z treści art. 34 ust.1 i 3 ustawy wypadkowej, zgodnie z którym „jeżeli płatnik składek **nie przekaze danych lub przekaze nieprawdziwe dane**, o których mowa w art. 31, co spowoduje zaniżenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, Zakład ustala, w drodze decyzji, stopę procentową składki na cały rok składkowy w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych. Płatnik składek zobowiązany jest opłacić zaległe składki wraz z odsetkami za zwłokę (ust.1). Przepis ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do płatników składek, o których mowa **w art. 28 ust. 1** i art. 33 ust. 1 i 2, którzy **nieprawidłowo ustalili liczbę ubezpieczonych lub grupę działalności**, przy czym, jeżeli płatnik składek stwierdzi nieprawidłowość, obowiązany jest on ponownie ustalić stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe we własnym zakresie (**ust.3**).

Należy zauważyć, że art. 28 ust.1 i 2 ustawy z dnia 30 października 2002r. ustala dwie kategorie płatników składek: 1) płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych i 2) płatników zgłaszających do tegoż ubezpieczenia co najmniej 10 ubezpieczonych.

W przypadku płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych (tak jak odwołujący) stopa procentowa składki jest zryczałtowana. Wynosi ona dla każdego płatnika z tej kategorii niezależnie od grupy działalności, do jakiej został zaliczony, 50% najwyższej stopy procentowej ustalonej na dany rok składkowy dla grup działalności zgodnie z zasadami określonymi w art. 30 ustawy.

Regulacja art.34 ust.3 ustawy dotyczy płatników niewymienionych w ust.1 czyli tych, dla których Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ustala indywidualnie stopy procentowej składki i którzy określają ją sami, według zasad określonych w art.28 ust.1 ustawy. Dla ustalenia stopy procentowej składki w przypadku tej kategorii płatników konieczne jest prawidłowe określenie na podstawie art.28 ust.3 liczby osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, by stwierdzić, czy ma zastosowanie zryczałtowana stopa procentowa.

Zatem art.34 ust.3 stanowi o nieprawidłowym ustalaniu przez płatnika liczby ubezpieczonych lub grupy działalności, albowiem w przypadku płatników wymienionych w art.28 ust.1 oraz art.33 ust.1 i 2 ustawy oni sami określają stopę procentową składki na podstawie tych danych.

Wspomniana sankcja, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 lutego 2011r. II UZP 1/11 (OSNP2012,7-8, poz. 102) może być zastosowana wobec płatnika zgłaszającego do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 osób tylko wówczas, gdy nieprawidłowo ustalił on tę liczbę ubezpieczonych (nieprawidłowo zastosował art. 28 ust.3 tej ustawy).

Sąd Apelacyjny w pełni powyższe stanowisko podziela, podkreślając, że jedynie zawinione zachowanie płatnika kwalifikuje się do zastosowania art. 34 ust.1 ustawy wypadkowej. Taki pogląd został także zaprezentowany przez Sebastiana Samola w Komentarzu do art. 34 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, który stwierdza, że „jeśli płatnik składek przekazał obiektywnie nieprawdziwe dane, będąc przekonany o ich zgodności z rzeczywistością, odpada podstawa do naliczenia mu stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej ustalonej na podstawie prawidłowych danych.”

Należy zatem podzielić pogląd, że przekazanie przez płatnika do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki w zaniżonej wysokości, jeśli wynika ono z innych powodów niż świadome wskazanie nieprawdziwej liczby osób zgłoszonych do ubezpieczenia, nie wyczerpuje hipotezy normy art.34 ust.1 w związku z ust. 1i nie implikuje skutku objętego jej dyspozycją.

W rozpoznawanej sprawie niewątpliwie mamy do czynienia z taką właśnie sytuacją, gdy płatnik składek nieświadomie ustalił składkę za kwiecień 2009r. w zaniżonej wysokości, co zresztą w następnym miesiącu niezwłocznie skorygował.

W ocenie Sądu Apelacyjnego rygorystyczna sankcja zawarta w art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej nie może być stosowana w sytuacjach, gdy płatnikowi składek nie można zarzucić nierzetelności, a przyczyna opłacenia składki w zaniżonej wysokości jest spowodowana nieświadomym działaniem, np. błędem rachunkowym czy pisarskim, bądź jak w rozpoznawanej sprawie błędnym zinterpretowaniem przepisu.

W takich sytuacjach podwyższenie składki aż o 50% za cały następny rok składkowy byłoby niewspółmiernym obciążeniem płatnika w stosunku do stwierdzonych u niego nieprawidłowości.

Należy także podzielić zarzut apelacji, że pozwany organ rentowy, mimo że wielokrotnie wskazywał, że sankcja zastosowana w decyzji jest następstwem nieprawidłowego ustalenia liczby ubezpieczonych, nie wyjaśnił w jaki sposób odwołujący wprowadził w błąd pozwanego co do liczby ubezpieczonych.

Niewątpliwie apelujący ma rację twierdząc, że liczba ubezpieczonych była podawana przez płatnika prawidłowo, co potwierdziły także zeznania świadka W. S..

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1k.p.c. orzekł jak w sentencji.

/SSA Ewa Cyran/ /SSA Niewiadowska-Patzer/ /SSA Marek Borkiewicz/